

Hrvatska: vlasti moraju zajamčiti slobodu okupljanja

Amnesty International zabrinut je zbog velikog broja privedenih i kratkotrajno pritvorenih osoba tijekom mirnih prosvjeda koji su održani u Zagrebu 15. srpnja 2010, kad je, prema postojećim izvještajima, privedeno najmanje 140 osoba, što bi moglo značiti da je došlo do nepotrebnog ograničavanja prava na slobodu mirnog okupljanja. Vezano uz najave novih prosvjeda, Amnesty International poziva vlasti da zajamče pravo na slobodu okupljanja.

Prosvjede je organizirala inicijativa građanskog društva *Pravo na Grad* kako bi Varšavsku ulicu u povijesnoj jezgri Zagreba zaštitila od djelomičnog uništenja koje bi nastupilo izgradnjom ulazno-izlazne rampe u trgovački centar. Ta izgradnja trebala je uključivati sječu nekoliko stabala i pretvaranje javne pješačke zone u ulaz u privatno vlasništvo.

Amnesty International smatra da je u djelovanju policije tijekom prosvjeda došlo do povrede prava na slobodu mirnog okupljanja.

«Obaveza je vlasti osigurati i zaštititi javno okupljanje. Svako ograničavanje ovog prava mora biti propisano zakonom, nužno i srazmjerno. Jasno je da to nije bio slučaj tijekom prosvjeda za Varšavsku ulicu», rekao je Marek Marczynski, istraživač Amnesty Internationala za Hrvatsku.

Sloboda mirnog okupljanja zajamčena je brojnim međunarodnim standardima vezanim uz ljudska prava, uključujući Članak 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te Članak 11. Europske konvencije o ljudskim pravima.

Prema navedenim međunarodnim standardima, slobode izražavanja, mirnog okupljanja i udruživanja ne smiju biti ograničene ili ukinute samo na osnovu toga što bi se moglo uznemiriti javnost.

Europski sud za ljudska prava u više je slučajeva presudio da, premda bi prosvjedi mogli zasmetati ili čak uvrijediti osobe koje se protive idejama i tvrdnjama koje se tim istim prosvjedima promiču, prosvjednicima se održavanje demonstracija mora omogućiti.

«Amnesty International vjeruje da tijekom nedavnih prosvjeda za Varšavsku ulicu vlasti ne samo da nisu zaštitile mirne demonstracije, nego su građane spriječile u ostvarivanju njihovih prava», rekao je Marek Marczynski.

Pozadina događanja

Od siječnja 2008. godine inicijativa Pravo na grad i nevladina organizacija Zelena akcija organizirale su brojne prosvjede protiv korištenja Varšavske ulice kao ulaza u privatno parkiralište u centru Zagreba.

U rujnu 2008. uspostavljen je krizni odbor koji je uključivao i nekoliko umjetnika, profesora s Pravnog fakulteta i neke druge poznate ličnosti. U Zagrebu je provedena peticija za zaustavljanje gradnje, te je skupljeno više od 54.000 potpisa.

Tijekom 2009. stanovnici Varšavske ulice uputili su žalbe Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, zahtijevajući da javni prostor njihove ulice ne bude žrtvovan zbog privatnog interesa.

Žalbe su upućene i Ministarstvu kulture zbog rušenja dviju povijesnih zdanja u toj ulici.

2010. godine *Pravo na grad* i *Zelena akcija* podnijeli su Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala Državnog odvjetništva RH kaznenu prijavu protiv gradonačelnika Milana Bandića, kojeg optužuju za korupciju.

Od 19. svibnja do 20. lipnja prosvjednici su organizirali 24-satna dežurstva u Varšavskoj ulici.

20. lipnja prosvjedi su prekinuti nakon reakcija Državnog odvjetništva RH i Ministarstva kulture, koji su potvrdili da u projektu "Cvjetni" postoje neke nezakonitosti. Tada je i Gradska skupština zatražila moratorij nad građevinskim radovima, sve dok ne budu riješeni pravni sporovi.

Unatoč tome, 15. srpnja 2010. građevinski radovi su otpočeli, što je izazvalo nove prosvjede koji i dalje traju.